

••••• Ter ondersteuning van de agrarische sector in de Arabische regio beziet Nederland mogelijkheden om met deze landen landbouwexpertise uit te wisselen. Egypte heeft al interesse getoond. Het land kent als gevolg van de lage zelfvoorzieningsgraad een forse agro- en foodimport, die de export op dit vlak ver overstijgt. Voor Nederland zelf biedt dit kansen voor export, maar ook productie, om de positie in deze opkomende markt te vergroten.

Handelsmissie in juni voor importeurs groente Egypte: landbouwreus van de toekomst

De Arabische regio heeft een gunstig teelt-klimaat, waardoor gedurende het hele jaar aan de Nederlandse consumentenvraag naar verse producten kan worden voldaan. Binnen de Egyptische agro-export die er is, zijn katoen, citrus en aardappelen de belangrijkste onverwerkte exportproducten. Bij de verwerkte producten zijn dat rijst, verwerkte groenten en gedroogde uien. De agro-export maakt slechts 1,25% uit van de totale Egyptische export, maar wel 30% van de export aan 'commodities'. De toegevoegde waarde bij de productie van voedingsmiddelen bedroeg in 2010 circa € 1,3 miljard.

Egypte is de belangrijkste consumentenmarkt van Midden-Oosten en Noord-Afrika. Vóór de wereldwijde economische en financiële crisis,

groeide het BNP van Egypte jaarlijks met 7%. De afgelopen jaren is het nationaal inkomen evenwichtiger verdeeld en is de koopkracht van het grootste deel van de bevolking toegenomen. 35% van de totale uitgaven van huishoudens is gerelateerd aan voeding en drank.

Naast import, waar de behoefte zal groeien, zal de vraag naar voedingsmiddelen van hogere kwaliteit op termijn drastisch toenemen.

Mogelijkheden

Agrologistiek is een sleutelfactor bij het streven naar voedselzekerheid, door zijn directe invloed op de beschikbaarheid van en toegang tot voeding. Productie, bewaring, transport en distributie worden ondersteund door succesvolle logistiek. In de Egyptische

agrotekens is veel ruimte voor verbetering op infrastructureel en organisatorisch gebied.

Je zou kunnen zeggen dat er in Egypte sprake is van twee verschillende werelden. De formele economie, waarin grote exporterende bedrijven en retail actief zijn. De productie en verwerking van voedsel is professioneel, vergelijkbaar met de EU. Daarnaast zijn er veel zogenaemde 'smallholders' (kleine boeren met gemiddeld 1-2 feddan oftewel 0,42-0,84 hectare land).

Deze boeren hebben geen kapitaal en werken met de hand. In veel gevallen ontbreken bovendien professionele vaardigheden en kennis van de markt. Bedrijven mogen wel coöperaties oprichten, maar deze mogen geen winst maken. Dit verklaart waarom consolidatie van de upstream logistiek in Egypte moeilijk is. Succesvolle exporteurs met eigen productiegebieden of die gebruik maken van contractboeren laten echter zien dat consolidatie wel mogelijk is.

Deze productiesferen moeten in de komende periode dichters naar elkaar toegroeien om de exportcapaciteit te vergroten. Trainingen van het Nederlandse CBI (Centrum ter Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden) hebben al veel Egyptische bedrijven op exportniveau gebracht. Het CBI heeft recent een aantal ketenstudies afgerond, waaronder voor groente en fruit, en zal hiervoor een nieuw programma ontwikkelen. Het CBI ontwikkelt dit samen met het ministerie van EZ, de Nederlandse ambassade in Egypte en private sector.

'Agrologistiek is één van de kansrijke onderwerpen in Egypte'

Momenteel zijn er te veel kleine aanbieders en de eerstvolgende schakel in de keten, namelijk de verwerking voor de binnenlandse markt, biedt niet de benodigde kwaliteit. Investeren in meer moderne faciliteiten is hier een eerste vereiste. Zoals in alle zich ontwik-

kelende landen kan de koelketen nog verbeterd worden. Vooral het overzicht op beschikbare koelcapaciteit ontbreekt en het koeltransport over de weg kan nog in capaciteit groeien. Maar er zijn ook plaatsen waar het juist goed in orde is. De luchthaven in Cairo heeft een grote professionele koelopslag waar goederen ook gescand worden met röntgenapparatuur. Bij het vliegveld in Luxor wordt gewerkt aan een dergelijke koelopslag.

Net als in heel Noord-Afrika en is het intermodaal transport weinig ontwikkeld. Hoewel de Nijl duidelijk potentieel heeft als 'snelweg over het water', wordt zij nauwelijks gebruikt voor vrachtvervoer. Dit terwijl het meeste in cultuur gebrachte land aan of vlakbij de rivier gelegen is, waardoor de Nijl dus agroproducten naar de binnenlandse markt – en zelfs naar buitenlandse markten – kan brengen. Er zijn ook al 40 havens langs de Nijl, compleet met overslagpunten en kranen.

Hetzelfde geldt voor transport via het spoor. Egypte heeft in kilometers de langste

spoorinfrastructuur van Afrika, maar het railvervoer is vooral gericht op personenvervoer. Er zijn in Egypte wel partijen die het multimodaal transport willen ontwikkelen; hier is een nieuwe trend zichtbaar. Ten vierde: landwinning in de woestijn zoals die gedurende de afgelopen decennia door irrigatie plaatsvond, zal tot een einde komen doordat men zuiniger met water om zal moeten gaan vanwege het waterquotum van de Nijl. Er wordt nu onderzoek gedaan in samenwerking met WUR, waarbij efficiënt watergebruik bij teelt in praktijk wordt gebracht. Een voorbeeld hiervan is het combineren van visteelt met de productie van zout-tolerante gewassen als zeekraal, waarbij het afvalwater van de viskwekerij wordt benut voor landbouw. Gezien tegen de achtergrond van de grote vraag naar kwaliteitsproducten in de toeristencentra aan de Rode Zee en in het stedelijk

gebied, lijkt het ontwikkelen van de kassuinbouw een duurzaam perspectief. Hierdoor zou ook de fysieke afstand tussen productiegebied en markt worden verkleind, met een gunstig effect op de kosten van transport.

Tot slot: in Egypte is er nog geen NVWA zoals in Nederland. Deze organisatie is wel in oprichting en dit proces zal ook worden ondersteund met behulp van Matra Zuid. Maar tot die tijd laten grote exporteurs hun producten voor verzending controleren door laboratoria in de EU.

Een Egyptisch-Nederlands initiatief

In het licht van de sociaal-economische en demografische trends, is de conclusie gerechtvaardigd dat de Egyptische agrosector een grootse toekomst in het verschiet heeft. Er liggen vele kansen voor investering, kennisoverdracht en export. De private sector moet

hierbij een leidende rol spelen.

De Nederlandse overheid steunt het Egyptische streven naar voedselzekerheid en duurzame landbouw, onder meer door het ontstaan van duurzame agroketens te stimuleren en een gunstig investeringsklimaat te creëren. Agro en food en logistiek zijn immers aangewezen als groeisectoren van de Nederlandse economie, en die groei moet internationaal gestalte krijgen. (Zie ook het nieuwe beleid inzake internationale agrologistiek en de special 'efficiënte(re) agroketens bij Berichten Buitenland 12, december 2012).

Juni vorig jaar vond de eerste workshop plaats tussen Nederlandse en Egyptische belangstellenden uit bedrijfsleven, onderzoek en overheid op de Nederlandse ambassade in Cairo. Uit deze uitwisseling van ideeën, kennis en expertise kwam een serie aanbevelingen naar voren voor nauwere samenwerking.

Op 2 en 3 juni a.s. wordt een handelsmissie georganiseerd naar Egypte (zie kader). Het ministerie van EZ en het CBI onderzoeken thans of samenwerking om kleinere Egyptische producenten EU-conform te laten produceren één van de onderwerpen kan zijn. Ook wordt Egypte vanuit de EU geassisteerd bij het realiseren van een eigen voedsel- en warenautoriteit, waardoor in de toekomst minder inspectie nodig is bij entree van exportgoederen in de EU.

Hans van der Lee

Handelsmissie

Het ministerie van EZ, FrugiVenta, Buck Consultants International (BCI) en de Landbouwwaad Egypte organiseren op 2 en 3 juni a.s. een handelsmissie naar Egypte. Daar is nog ruimte voor bedrijven die handelen in bonen, knoflook, lente-ui en ook andere qua volume 'kleinere' agroproducten. Op verzoek van de Egyptische counterparts is deze missie speciaal gericht op deze doelgroep. Het programma is een combinatie van bezoeken aan het veld, uitwisseling van best practices en matchmaking (door HEIA, de FrugiVenta van Egypte). Deelname is gratis, reis- en verblijfkosten zijn voor eigen rekening. Er is veel informatie beschikbaar over zaken als het ondernemingsklimaat, agrologistiek enzovoort. Meer informatie: Mireille Boshuizen, m.k.boshuizen@minez.nl, of Karel Vanroye (BCI), karel.vanroye@bciglobal.com, of Joost Geijer, Landbouwwaad, joost.geijer@minbuza.nl.